Kirjallinen kysymys KK 127/2023 vp

Atte Harjanne vihr

Kirjallinen kysymys ilmastonmuutoksen tilannekuvaan reagoinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Globaali ilmasto kuumenee huolestuttavalla vauhdilla. Maailman ilmatieteen järjestö WMO:n mukaan syyskuu 2023 oli 0,93 °C ilmastollista vertailukautta 1991—2020 lämpimämpi ja siten reilulla marginaalilla sekä mittaushistorian lämpimin syyskuu koskaan että suurin kuukausittainen lämpöanomalia vuoteen 1940 ulottuvassa tietoaineistossa. Koko kulunut kesä oli globaalisti kuumin mitatuista. Kesällä koettiin useita vaarallisia ja poikkeuksellisen voimakkaita ääri-ilmiöitä eri puolella maailmaa, kuten ennätyksellisiä tulvia, maastopaloja ja lämpöaaltoja.

Ylimääräistä lämpöä on pakkautunut myös meriin, ja merien pintalämpötilat ovat olleet laajoilla alueilla hälyttävän korkeita. Eteläisen jäämeren merijään pinta-ala on ollut todella poikkeuksellisen pieni vuodenaikaan nähden.

Useat tutkijat ja asiantuntijat ovat ilmaisseet huolensa tilanteesta. Käynnissä on El Niño -sykli, joka osaltaan lämmittää ilmastoa, mutta sykli huomioidenkin ennätysmittaukset ovat yllättäneet laajudessaan ja voimakkuudessaan.

Tuoreet mittauslukemat osoittavatkin meidän olevan matkalla kohti maailmaa, jollaista ihmiskunta ja biosfääri nykyisellään ei ole aiemmin kokenut. On mahdollista, että vuosi 2023 ylittää keskilämpötilaltaan Pariisin ilmastosopimuksessa linjatun 1,5 asteen rajan. Yksittäinen vuosi ei vielä itsessään tarkoita ilmastollisen tavoitteen menetystä, mutta tämän hetken tilannekuva päästökehityksestä ja ilmastojärjestelmästä on synkkä. 1,5 asteen tavoite ilman ylitystä (overshoot) on mahdollinen enää teoriassa ja erittäin optimistisilla oletuksilla.

Tilanne alleviivaa tarvetta tehdä vielä enemmän ja vielä vaikuttavampia toimia päästöjen vähentämiseksi sekä muutokseen sopeutumiseksi ja varautumiseksi. Hallitus on hallitusohjelmassaan linjannut uuden energia- ja ilmastostrategian valmistelusta. Lisäksi ilmastolaki velvoittaa hallitusta päivittämään pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman, kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman säännöllisesti laissa määritellyin määräajoin. Suomen ilmastopolitiikkaa ohjaa laajasti myös Euroopan unionin ilmastopolitiikka, johon liittyen hallitus on aikeissa määrittää ydintavoitteensa seuraavalle EU-vaalikaudelle vuonna 2023.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 127/2023 vp

Miten hallitus huomioi ilmastonmuutoksen hälyttävän tilannekuvan ilmastopolitiikan suunnittelussa ja toteutuksessa ja osaltaan edistää tilanteen vaatimia toimia Suomessa, Euroopan unionissa ja globaalisti?

Helsingissä 9.10.2023

Atte Harjanne vihr